

Hayvancılık Araştırma Dergisi

Hayvancılık Merkez
Araştırma Enstitüsü Konya
62 Sayfa

Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün yayım organı olan dergi altı ayda bir yayımlanıyor. Hayvancılıkla ilgili konularda araştırma yapan kişilerin çalışmalarının yer aldığı dergi, hayvancılıkla ilgilenen herkesin ilgisini çekebilecek nitelikte. Dergide, hayvancılıkla ilgili "temel bilimler, hayvan ıslahı ve genetik, hayvan yetiştirme ve yetiştirme hastalıkları, hayvan besleme ve beslenme hastalıkları, hayvansal ürünler ve ürün işleme teknolojisi, suni tohumlama ve biyoteknoloji, ekonomi-istatistik ve değerlendirme ile hayvancılıkta mekanizasyon" konularında orjinal araştırmalar, gözlemler, derlemeler, ön raporlar ve editöre mektuplar yayımlanıyor.

Dergi yayın kurulu, yayımlanmak üzere gönderilen makalelerin pratiğe ve hayvancılıkla ilgili mevcut problemlerin çözümüne yönelik olması gerektiğini özellikle belirtiyor.

Yabancı dilde hazırlanan makalelere yayında öncelik hakkının tanınması, derginin özelliklerinden biri. Bunun yanı sıra, Türkçe olarak yayımlanan makalelerin başında İngilizce özet yer veriliyor.

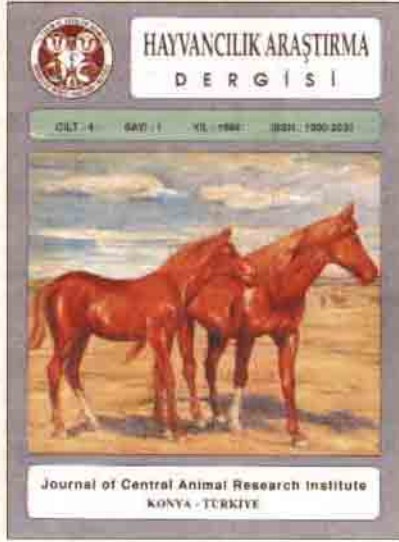
Değişik konuların ele alındığı dergi, hayvancılıkla ilgilenenler için kaynak sayılabilecek nitelikte. Dergi aşağıdaki adresten edinilebilir.

Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
P.K. 24 42020
Konya/Türkiye

Zaman Nasıl İçimizde Niçin Dışımızda

J. Aschoff, E. Pöppel
M. Eigen, E. Lüscher
H. Heimann, J. Assmann
Yılmaz Öner
Evrensel Kültür Kitaplığı
İstanbul, 1994
151 sayfa

"Saati fırlatıp atığımızda bizde kalan şey zamandır" ya da "Saati olmayan birinin vakti boldur" diyor haşiboş gezen şair ruhlı kişiler. Kitabın yazarlarından biri olan Yılmaz Öner

giriş bölümünde bu iki cümleyle özetliyor zamanın önemini ve yaşamımızdaki yerini.

"Zamanın akışını yıldızların hareketinden bağımsız olarak ölçebilen en eski aletler su saati ile kum saatidir; ama bunların bir sakıncası vardı, o da tükenirken sonra her seferinde yeniden hareket geçirilmeleri gerekiyordu.

Fizikçilerin bize gösterdikleri üzere, asıl saat, dışardan her seferinde yeniden harekete geçirilmeye ihtiyaç göstermeyen saatir. Canlı organizmada sayısız birtakım işlevler ritmik olarak cereyan eder; öyle ki bu işlevlerin bir kısmının frekansı birbirinden çok değişiktir, bir kısmının frekansı da uzun dönemdeki ortalama değerlerinden pek az farklılık gösterir." Jürgen Aschoff, "İnsanın İçindeki Saat" başlıklı yazısında fizyolojik saat (sirkadian) kavramını ele alıyor. İnsanların bütün organlarındaki ve fonksiyonlarındaki çalışma biçimlerinin 24 saatlik bir ritim izlediklerini belirten yazar, sirkadian, organizmanın ne işine yarıyor sorusuna da açıklık getiriyor.

"Sevdiğimiz bir insanı bekliyorsak ve onun günün belli bir saatinde geleceğini biliyorsak, onun varış saatine kadar geçecek dünya zamanının süresi uzundur. Ama o ayrılmadan önce yaşanan aynı uzunluktaki şimdiki zamanı, dünya zamanı boyutunda ölçüldüğünde, daha kısa yaşıyoruz" diyor Hans Heiman, zamanı "Öznel - Zaman" ve "Ben - Zaman" olarak ayırıyor.

Zaman nedir? Nasıl Ölçülür? Sirkadian Nedir? Bu ve benzeri soruların ele alındığı kitapta zaman, değişik boyutlarıyla inceleniyor.

Kitap, Giriş ve Sonsözün dışında sekiz ayrı yazıdan oluşuyor. Her biri değişik bir yazara ait olan bu yazılar sırasıyla; İnsanın İçindeki Saat; Yaşanan Zaman ve Genelde Zaman; Evrim ve Zamansallık; Zamanın Fiziksel Tanımına İlişkin Notlar; Zamanın Yapısalştırılmasına İlişkin Felsefi Temeller ve Saat - Zamanın İşlenmesi; Psikopatolojide Zaman Yapılanmaları; Eski Mısır Düşüncesinde Zamanın İkiyüzlülüğü'dür. Kitapta ayrıca, Yılmaz Öner'in makalesinin Almanca özetine de yer verilmiş.

İnsan Türünün Kökene ve Gelişimi

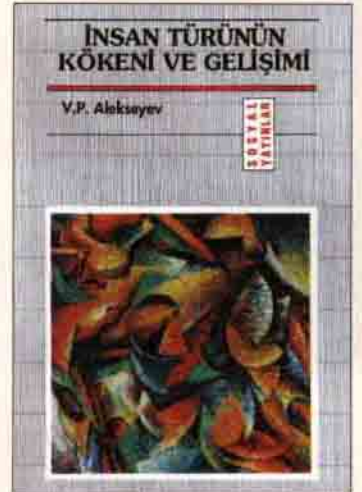
V.P. Alekseyev
Çeviri: Alâeddin Şenel
Sosyal Yayınlar
İstanbul, 1993
383 sayfa

Kitap, her biri kendi içinde bölümlere ayrılan yedi bölümden oluşuyor. Giriş ve sonuç bölümlerini de katarsak bu bölümler: Giriş; İnsan Türünün Evrendeki Yeri; Biyosferin Evrimi; Homimid Familyasının Kökeni ve Tarihi; Araç Kullanmanın Kökeni ve Erken Tarihi; Dilin Kökeni ve Gelişiminin İlk Evresi; İnsanın Paleopsikolojisi; Toplumsal İlişkilerin Biçimleniş; Antropojeoekoenosisin Oluşumu; Sonuç Yerine: İlkel İnsanın Tarihinin Bazı Sorunları olarak sıralanıyor. Kitapta ayrıca, bu konuyla ilgili kaynaklara ayrıntılı olarak yer veriliyor.

"Bu kitap, en son bulgular ve verileri, olabildiğince eksiksiz inceleyerek, insanla ilgili genel kavramlarda, bunların gerektireceği değişiklikleri yapma, ama bunu yaparken, metni önemsiz ayrıntılara boğmaktan kaçınarak, "insanın tarihinin başlangıcının" görünümünün bir bütün olarak ve parçaları arasındaki bütünlüğü vererek, düzgün bir biçimde çizme girişimidir". V.P. Alekseyev, önsöz kısmında bu sözlerle dile getiriyor amacını.

Günümüz insanının, bilim ve teknoloji ile ilişkisi içerisinde yeryüzündeki yeri ve rolünün ele alındığı kitapta, insanın sosyal mahiyeti ve biyolojik varlığı hakkındaki bilimsel anlayışı, bilimin insanı bir nitelik kazanma süreci ve hümanist ideallere dayalı yeni bir tip bilimin oluşması anlatılıyor.

"Yeryüzü yaşam gezegenidir. Yaşamın ne olduğu hakkında bugün sahip olduğumuz bilgiler, sahip olmak istediğimiz noktaya ulaşmış bulunmamakla birlikte, hem kişisel deneyimimizden, hem de tüm insanlığın tarihsel deneyiminden giderek böyle bir sonucu ulaşabiliyoruz... Yaşam, yeryüzü dışında herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda görünmüş ise, bu yüzden onun hem bugün sahip olduğu biçimleri (canlı türleri), hem de işleyiş biçimleri (yeryüzününkünden) çok farklı olabilir. Ne var ki, tüm bu söyleneler, somutta onaylanmayan birer varsayım olarak durmaktadır". Evren'de yaşamın "coğrafyası" hakkında pek çok kuşgusal varsayımın ve oldukça ilginç düşüncelerin bulunduğu belirten Alekseyev, bil-

diğimiz yaşamın yalnızca gezegenimizin sınırlarını kapsayan alanda çoğalıp yayıldığını kabul ederek, bu noktadan hareket edilmesi gerektiğini düşünüyor.

Alekseyev'e göre, insanlık tarihi bir bütün olarak incelenirken, ilkel toplumun tarihi ve uygar sınıf toplumunun tarihi olarak ikiye bölünebilir; ilkel toplumun tarihi, insan toplumunun biçimlenişini ve onu oluşturan kurumların erken tarihini içerir. Yazarın kitabın sonunda söylediği şu sözler, eşsiz bir olgu olarak düşünülen yaşamın önemli bir niteliği olarak görülebilir: "Yaşamın, hele akıllı yaşam biçimlerinin evrenin ender bir olgusunu oluşturması durumu, son derece patlayıcı bir nitelik gösteren çağımızda, insan türünün sırtına, başka hiçbir seçeneğe bırakmaksızın, gezegenimize ve evrene karşı ağır bir sorumluluk yüklemektedir."

Kişisel Bilgisayarlar

Mustafa Arslantunali
İskender Savaşır
İletişim Yayınları
İstanbul, 1992
138 sayfa

Basitçe, bilgi işleyen bir araç olarak tanımlayabileceğimiz bilgisayar, "önceden tanımlanmış işlemleri, belirli bir sıraya göre, iki-üç temel işleme indirgeyerek yapan, işlem denetimini elinde tutarak dış ortamdan aldığı verileri işleyen bir elektronik araç"tır.

Bilgisayarların 1970'lerin ortalarına dek kişisel kullanıma kapalı olduğunu söyleyen Arslantunali ve Savaşır, 1975 yılında piyasaya sürülen ilk kişisel bilgisayar olan Altair 8800'ün bir dönüm noktası sayılabileceğini belirtiyor.

Kitapta bilgisayarların gelişiminin yanı sıra, IBM PC ve IBM'e uyarlı kişisel bilgisayarlar da ağırlıklı olarak inceleniyor. "Bilgisayarlardan beklediğimiz işi genel olarak bilgi işlem diye adlandırıyoruz. Demek ki, bir yerde birtakım bilgilerin toplanması ve bu bilgilerin bir şekilde işlenmesi gerekiyor. O halde, kişisel bilgisayarımızda, yapacakları işlere göre uzmanlaşmış, farklılaşmış asgari iki birim olmalı: İşlenecek bilgileri depolayacak bir bellekle, depolanmış bilgileri işleyecek bir işlemci" diyor Arslantunali ve Savaşır bilgisayarların birbirine bağlı olarak çalışması için bilgisayar ağları (network) adı verilen bir sistemin kurulmasıyla kişisel bilgisayarların birbirleriyle bilgi alışverişinde bulunabileceklerine de değiniyor.

Kitabın ilk iki bölümünde daha çok donanım yani "şu elle tutulur gözle görürür alet edevatın, ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, yine de eninde sonunda kendileri de elle tutulur gözle görürür olan bileşenleri" hakkında bilgi veriliyor. Üçüncü bölüm, bilgisayarlarla iletişim kurmayı sağlayacak herhangi bir ortam olarak tanımlayabileceğimiz yazılım kavramını kapsıyor. Son bölümde ise, spekülasyonlar ve yapay zekâ konuları çok kısaca ele alınıyor.

Yazılımlar işlevlerine göre sistem ve uygulama yazılımı olarak iki kategoride incelenebilir. Bütün yazılım türleri ise, Makine Dili ve Düşük Düzeyli Diller; İşletim Sistemi; Üst Düzey Programlama Dilleri ve Hazır Paket Programlar olarak dört sınıfa ayrılabilir. MS-DOS işletim sisteminin anlatıldığı kısımda, DOS'un Bileşenleri adı altında verilen bazı temel komutlar, özellikle bilgisayar kullanmayı yeni öğrenenler için yararlı bir el kitabı niteliğindedir. "Sistem yazılımı sınıfına giren tüm bu yazılımlar; donanımdan bağımsız ve belli bir işe/soruna yönelik yazılımların çalışabilmesi için bir ortam oluşturmaktan başka bir iş yapmazlar... Soruna yönelik yazılımlar dediğimiz ise, gerçek hayattaki uygulamaların bilgisayar ortamında çözümünü sağlayan her tür programı kapsar. Bu yazılım türüne uy-

gulama yazılımı dendiğini daha önceden öğrenmişiz. İşte programlama dilleri, uygulama yazılımlarının yazılmasını mümkün kılan ortamlardır." Günümüzde farklı özelliklerden ortalama 200 civarında programlama dili olduğunu belirten Arslantunali ve Savaşır, bu dillerin niçin bu kadar çeşitli olduklarına ve aralarındaki farklara değiniyor.

Kitap, her biri kendi içinde kısımlara ayrılan dört bölüme ayrılıyor. Bu bölümler Doğum; Gövde; Zihin ve Gelecek olarak adlandırılıyor.

Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme

Hüsnü Erkan
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
1994
251 sayfa

"İnsanlığın kaderini ve geleceğini kökünden değiştiren bilgi teknolojilerinin ve bilgi toplumunun yarattığı olgular, toplumun bakış açılardan ve analiz teknikleri ile yeterli düzeyde açıklamak mümkün değildir. Bilişim teknolojilerinin baş döndürücü gelişimi ve bunlarla gelen yeniliklerin; toplumun, ekonomik, sosyal, politik ve kültürel alanlarında yol açabileceği sonuçların gelişme süreci içinde ele alınması araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır". Önsözünde Hüsnü Erkan'ın bu cümlelerle özetlediği kitap, insanlığın ulaştığı yeni bir uygarlık ve çağ olan bilgi toplumunu anlamaya yönelik çalışmaların aktarılması niteliğindedir.

Türkiye İş Bankası'nın 1992 yılı Toplum ve İnsan Bilimleri Büyük Ödülü'ne layık görülen bu çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Her biri kendi içinde çeşitli alt başlıklara ayrılan bölümlerin birincisi Sanayi Toplumu ve Sanayi Toplumunda Ekonomik Gelişme olarak adlandırılmış. Bu bölümde sanayi toplumunun evrimleşmesi ve sanayi toplumundaki sosyo-ekonomik gelişme olgusu açıklanıyor. İkinci bölüm

Bilgi Teknolojisi ve Bilgi Toplumu. Bu bölüm, bilgi teknolojilerini tanıtmaya bu teknolojilerin sosyo-ekonomik gelişme sürecine yansımaları ve bu alandaki yenilenmelere ayrılmış. Bilgi Toplumu ve Türkiye olarak adlandırılan son bölüm Sanayi Toplumu Olma Sürecinde Türkiye ve Bilgi Toplumu Olma Sürecinde Türkiye şeklinde iki kısma ayrılıyor. Bu bölümde Türkiye'nin sanayi toplumu açısından olduğu gibi, bilgi toplumuna geçiş açısından da durumu değerlendiriliyor.

Bilginin toplanması, işlenmesi, aktarımı, kullanımı ve üretilmesine yöne-

lik olarak ortaya çıkan teknolojilerin bilgi veya bilişim-iletişim teknolojileri olarak; oluşmaya başlayan yeni toplum düzeninin ise bilgi toplumu olarak adlandırıldığını belirten Erkan, gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'nin de bu teknolojik düzeyi yakalaması gereğinin üzerinde duruyor.

Bilişim teknolojisindeki gelişmelerin toplumsal ve ekonomik gelişmeler için de fırsatlar doğuracağını ve bu gelişme ile birlikte, bilgi toplumları ile az gelişmiş ülkeler arasındaki farkın açılacağını göz önüne alarak, bilişim teknolojilerinden yararlanarak bilgi toplumuna geçilmesinin ve bunun uygulanma sürecinin önemi daha iyi belirlemektedir.

Milli Fizik Milli Kimya

Selçuk Erez
Sel Yayıncılık
İstanbul,
192 sayfa

"Bu eserde bütün bilgi dallarının, zaman yitirmeden evrensel ölçütlerin - zaten adamakıllı gevşemiş olan - zincirlerinden kurtarılıp acilen millileştirilmesinin yararlarını yansıtan çok sayıda belge açıklanacak, ayrıca bu konuların daha iyi kavranmasını sağlamak amacıyla birçok konuda çekincesiz işaatlarda bulunulacaktır." Selçuk Erez, herşeyin ancak "milli"sinin makbul olduğunu savunan ve bu konuda çeşitli değişiklikler önerenlerle ilgili düşüncelerini ve "karşı yazılar"ı topladığı kitabın amacını bu sözleriyle dile getirmiş.

Ele aldığı konulara değişik açılardan yaklaşan Erez'in yazıları eleştirel olmayanın eleştirisi niteliğinde. Kitabı canlı kılan özelliklerden bir diğeri ise, Erez'in esprili yaklaşımı ve akıcı anlatımı. Milli Fizik, Milli Kimya; 900'lü Telefonlar; Ders Kitaplarındaki Asparagaslar; Organismi Nereye Bağlayacağım; Hastalıkların Olumsuz Yönleri; Lenin'in Yıkanması; Batı Taklitçiliği Nereden Geliyor?; Mehter Yürüyüşünün Gerçekdışılığı; Hayvan Aşkısı İnsana Neler Yaptırır? yazı başlıklarından sadece birkaçı.

Coğrafya ve tarih gibi derslerin bir anlamda "milli şuur, örf ve adetlerimizle gelişen unsurlardan temizlenerek" okutulduğuna söyleyen Erez'e göre böyle bir düşünce tarzı hakım olacaksa, fizik, kimya, biyoloji gibi bilimlerin de bu düşünceden payını alması gerekir.

Erez, yazılarında, her türlü bilgede ve bilimde evrensel katkıların ve etkilerinin olduğu görüşüne karşı çıkanları eleştiriyor. Milli Fizik - Milli Kimya başlıklı yazısında tarih ve coğrafya kitaplarında tamamen toplumun örf ve adetleri baz alınarak yapılan değişiklikleri fizik, kimya, biyoloji gibi bilimlere uyarılıyor.

Yazılarında çok çeşitli konuları; çok çeşitli açılardan ele alan ve birçok yönden eleştiren Erez'in Milli Fizik - Milli Kimya başlıklı yazısından vereceğimiz iki soru örneği, yazının üzerinde durduğu noktaları da betimliyor: Fuel-oil ve su birbirleri ile karışmaz. Bir fuel bayii, fuel-oil'e %20 su karıştırmak ve yakalamamak isterse litre başına kaç gram yüzey aktif madde (deterjan) eklemelidir? Bir diğer örnek ise: Bir kişi günde ortalama 250 gr dışkı atmakta. 1 gr dışkı Haliç'te 10 cm hidrojen sülfür üretmektedir. İstanbul'un nüfusu 6.000.000 olduğuna göre; a) Haliç'te günde kaç cm sülfür üretilmektedir? b) Bir ağaç günde 300 cm hidrojen sülfürü dayandığına ve 1 m'lik yer işgal ettiğine göre Haliç kıyısında kaç m'lik istismak yapılmalıdır?